

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛЕТАРИ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЬ!

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса: Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday

Address: Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

PIK IX. Ч. 134 (1030). ВІСНИК, 8. ЛИСТОПАДА 1927.

WINNIPEG, MAN.

TUESDAY, NOVEMBER 8th, 1927. No. 134 (1030). VOL. IX.

ЗАСТАНОВЛЕНО РОСПРАВУ ПРОТИ А. ФОЛА Й Г. СІНКЛЕРА.

ВАШІНГТОН, 4. листопада. — Розправа проти бувшого міністра внутрішніх справ Алберта Фола та нафтира Гері Сінклера, обжалованих за обманювання американського уряду при винаймі урядових нафтових теренів, зістала застановлена, коли адвокати уряду попросили закиди, що обжаловані через детективське бюро Борнса пробували впливати на членів лави присяжних.

Суддя назначив день 16. січня 1928 р. на розпочаття нової розправи проти Фола й Сінклера.

Адвокати уряду предложили судові чотири записані свідчення, з яких виходить, що агенти детективського бюро Борнса сліdkують за кожним членом лави присяжних, що вони розслідують маєтковий стан кожного з них, а навіть робили підкупні пропозиції де-

яким членам, а інших застрашували.

Едвард К. Кидвел, гарбарський робітник, що засідає на лаві присяжних, хвалився вже навіть, що дістане незадовго прегарний автомобіль.

Ці викриття викликали велику сенсацію в Злучених Державах.

СІНКЛЕР УТВОРИВ ФІКТИВНУ КОМПАНІЮ.

ВАШІНГТОН, 1. листопада. — На процесі проти бувшого міністра внутрішніх справ Фола й нафтира Сінклера за обманювання уряду при винаймі урядових нафтових теренів доказано було, що Сінклер організував фіктивне підприємство "Континентал Трейдінг Ко.", яке виплачувало винагороди Фолу й іншим його приятелям американськими "бондами свободи".

РОБІТНИКИ ВІННІПЕГУ ВІДСВЯТКУВАЛИ РІЧНИЦЮ РЕВОЛЮЦІЇ.

Минулої неділі вінніпегське робітництво відсвяткувало дев'яту річницю пролетарської революції в Радянських Республіках двома концерт-митінгами. Старанням Комуністичної Партії Канади відбувся по полудні в Стрент театрі концерт-митінг під головуванням алдермена тов. В. Н. Колісника. Промовляли товариші Попович, Моріс і Кагана від Комуністичної Партії та тов. Виворський від Ліги Комуністичної Молоді. Промовці представили значущі пролетарської революції в Радянських Республіках для робітничої класи в цілому світі,

з'ясували героїську боротьбу робітників і селян бувшої царської Росії проти власної контрреволюції й капіталістичних держав та вказали на ті великі здобутки, що їх досягнула робітничка класа Радянського Союзу за 10 років існування радянської влади. Концертову програму виконала дівоча мандолинова оркестра відділу ТУРФДім, а також декламувала молода англійська товаришка. Вечером відбувся в Українським Робітничим Домі концерт-митінг, на якому говорили про значіння пролетарської революції тт. Попович, Моріс і Кагана.

РАДЯНСЬКИЙ ДОСЛІДНИК ВІДКРИВ ГРІБ ДЖІНГІС ХАНА.

ЛОНДОН, 29. жовтня. — Чагопис "Сондей Експрес" доносить, що російський дослідник, професор П. Козлов, відкрив у пустині Гобі гриб могучого Джінгіс Хана. Це відкриття зроблено ажраз 700 літ по підбиттю згаданим ханом Монголії, недалеко руїн мертвого міста Хара Хото, в пустині Гобі.

Срібна домовина великого хана спочивала на 78 коронах князів і ханів, яких він підбив під свою владу.

В протязі 700 літ стерегло цю домовину 7 ламів (буддійських монахів). Кожних 7 років один з тих ламів вдаряв у великий дзвін, що висів над саркофагом (гробівцем).

У гробі найдено висаджену дорожчінностями зброю Джінгіс Хана, а також зроблені в природній величині статуї льва, тигра й коня, історію панування хана й біблію, написану од-

ним англійським монахом.

Також найшов професор Козлов гриб улюбленої жінки Джінгіс Хана, на якій білий, мармуровий домовині находився напис, що "Великий Хан відпустив її, пробивши її груди своїм кинжалом".

БУДУТЬ СУДИТИ АДОЛЬФА ДЕ ЛЯ ГУЕРТУ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, Каліф., 1. листопада. — Мексиканський реакціонер Адольфо де ля Гуерта та чотири його спільники в порушенню американських законів про неутралність стануть тут на суд 9. січня 1928 р.

Всіх п'ятеро обвинувачують в тому, що вони пачували амуніцію зі Злучених Держав до Мексика для тамошніх контрреволюціонерів. Дату розправи визначено на пересуду в понеділок.

Комуністична Партія Канади в Вінніпегу номінувала трох кандидатів

ТОВ. М. ПОПОВИЧ КАНДИДАТОМ НА АЛДЕРМЕНА НА ДВОРІЧНИЙ РЕЧИНЕЦЬ, ТОВ. Л. МОРИС КАНДИДАТОМ НА АЛДЕРМЕНА НА ОДНОРІЧНИЙ РЕЧИНЕЦЬ, А ТОВ. ДЖ. КАГАНА КАНДИДАТОМ НА ШКІЛЬНОГО ТРОСТА.

В неділю 6. листопада Комуністична Партія в Вінніпегу номінувала трох своїх кандидатів у надходячих міських виборах — двох на алдерменів і одного на шкільного троста. Кандидатами є оці товариші:

М. ПОПОВИЧ — на алдермена в третій варді на дворічний речинець.

ЛЕСЛІ МОРИС — на алдермена в третій варді на одnorічний речинець.

ДЖОВ КАГАНА — на шкільного троста в третій варді. Місце на алдермена в третій варді на одnorічний речинець відкривало наслідком того, що буржуазний алдермен у тій варді, Ден МекЛін, зрезигнував, бо буде кандидувати на мейора.

Це перший раз в історії нашої партії в Канаді комуністи номінували трох своїх кандидатів. Це свідчить, що комуністичний рух у Вінніпегу є досить сильний, що може зміритися зі своїми ворогами у виборчій кампанії на більшу скалу.

Всі три номіновані кандидати є випробованими товаришами в комуністичному й загально робітничому русі й заслуговують на повне довіря й попертя робітників третьої варди.

Маючи вже одного дійсно робітничого представника в міській раді в особі тов. В. Н. Колісника, робітники північного Вінніпегу, під проводом Комуністичної Партії, повинні доложити всіх старань, щоб при надходячих міських виборах вибрати до міської ради тт. Поповича й Моріса, а до шкільної ради т. Кагану.

ПОПИ НА ЧОЛІ КУ КЛУКС КЛЕНУ В КАНАДІ.

КЕЛГАРИ, Алта., 4. листопада. — "Імперський каліф" тайної організації Ку Клукс Клен Канади, А. Дж. Інгленд, сповістив тут сьогодні, будучи в дорозі з Торонто до Ванкуверу, що формується домініяльна організація Ку Клукс Клену і що Саскатун правдоподібно прилучиться до неї.

В теперішній час імя домініяльного голови організації не буде подане до публичного відома, заявив Інгленд. Він сказав одначе, що піп Джордж Маршал з Белвуд, Онт., є новим східним адміністратором, а піп Чарас Бетолд з Ванкуверу є західним директором. Посол Дж. С. Лорд з Ст. Стефен, Н. Б., є секретарем або імперським писарем, а Інгленд є домініяльним віцепрезидентом і замешкує у Ванкувері.

КВІН КАНДИДАТОМ НА МЕЙОРА ВІД Н.П.П.

Незалежна Партія Праці в Вінніпегу номінувала Джана Квіна, посла до провінціального парламенту, своїм кандидатом на мейора при надходячих міських виборах.

З ПОРОМОМ ЗАТОНУЛО У ПРИСТАНІ 86 ОСІБ.

СІДНІ, Австралія, 5. листопада. — Число затоплених з поромом, на який наїхав корабель "Таргіті", збільшується з кожним днем. Оважають тепер, що в катастрофі втратило життя 86 осіб. Поліція шодня одержує свіжі імена людей, що мали бути на поромі й тепер нема про них ніякої чутки.

АНТИБРИТАНСЬКИЙ БОЙКОТ У КАНТОНІ.

ГАНКОВ, Китай, 4. листопада. — Від вчора функціонує в Кантоні новий антибританський бойкот. Багато пикетчиків у уніформах у словому будинку й пристані захоплювали британські товари й перешукували китайських пасажирів.

ШКОЛА ЗІ ШКЛЯНИМИ СТІНАМИ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 29. жовтня. — Предмістя Берліна, Штегліц, буде мати нову величаву публичну школу, якої всі стіни, як зовнішні так і внутрішні, будуть зі скла. Лише одна зруб цієї школи буде з цементу й сталі. Поодинокі класи будуть відділені від себе стінами зі шкляних брил. Крім того, аби школу зробити більше приємною, буде вона оточена чудовим парком. Коли експеримент з цю школою покажеться успішним, усі інші нові школи будуть будувати після того самого взірця.

РІЖНІ ВІСТІ

В ЕГИПТІ ЗААРЕШТОВАНО КОРАБЕЛЬ С.Р.С.

КАІРО, Єгипет, 30. жовтня. — В Александрії заарештовано радянський корабель "Чічерін", наладований бавовною вартости \$450,000. Другий радянський корабель "Курск" відплив перед виданням розпорядку заарештувати його.

ДЕЛЕГАЦІЯ З РАД. СОЮЗУ В ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ.

НЮ ЙОРК, 31. жовтня. — Остання з багатьох радянських технічних делегацій до Злучених Держав, що прибула сюди, це делегація експертів по робітничості. Вона має на меті знайти й омитися з американськими методами цієї індустрії. Робітничество є досить важливим жерелом поживи в Радянському Союзі.

ДОЗОРЕЦЬ ВІЗНИЦІ ОСУДЖЕНО ЗА УБИВСТВО.

БОФАЛО, Н. Й., 30. жовтня. — Минулої неділі промовляв тут на публичному вічу, влаштованому заходом Ліги знесення смертної кари, директор в'язниці Сінг-Сінг, Луїс Лос, який був свідком багатьох езекуцій. Він осудив кару смерті за убиство й висказався за заміною її досмертною в'язницею, без права помилування або замини її, доки засуджений не відсидить що, найменше 20 літ у в'язниці. Доперва по тім часі найвищий державний суд мав би вирішити більшістю голосів, чи недостаточі докази вини засудженого або інші обставини не дають основи помилувати засудженого.

ЩЕ ПРО ЗНЕСЕННЯ КАРИ СМЕРТІ В С.Р.С.

МОСКВА, 1. листопада. — Радянський уряд видав розпорядок, у яким пояснює недавній маніфест, що ним знесено кару смерті, з винятком дуже тяжких провин, як приміром зрада держави. У тім поясненню говориться, що за хабарництва, надужиття влади й спроневерення державних грошей не будеться більше карати смертю.

ПРЕЗ. КАЛЕС ВІДКЛИКАВ МІСТО МЕКСІКО.

МІСТО МЕКСІКО, 27. жовтня. — Президент Калес відкликав сьогодні розпорядок, виданий минулого мая, який забороняв урядовим установам Мексика робити закупки в Злучених Державах. Цей розпорядок видано було як відплату за вороже відношення американського уряду до Мексика.

ЧИСТИЙ ЗИСК З ТЕЛЕФОНІВ У МАНІТОБІ.

За місяць вересень манітобська телефонічна система, що належить до провінції Манітоби, мала чистого зиску \$25,681. У цілій провінції є тепер 72,804 телефонів.

УБИВЦЮ ІРЛА НЕЛСОНА ЗАСУДЖЕНО НА СМЕРТНУ КАРУ.

Минулої суботи лава присяжних у суді "кінг беч" у Вінніпегу признала Ірла Нелсона зі Сан Франціско винним в убистві Емілі Петерсон дня 10. червня ц. р. в її домі на Елмвуд, після чого суддя Дайзарт заарештував його на кару смерті через підвищення. Екзекуція має бути виконана в п'ятницю 13. січня 1928 р.

Крім Емілі Петерсон, Нелсон замордував також у Вінніпегу 14-літню дівчинку Лолу Кован. Чоловіця в Злучених Державах приписує йому убиство 19 жінок і 8-місячної дитини.

Оборона старалася боронити обвинуваченого тим, що він був два рази в домі божевільних і не є відповідальний за свої вчинки. На свідків покли-

кано жінку й тітку Нелсона зі Сан Франціско, яких зізнання, якщо вони правдиві, дійсно вказували на ненормальний умовий стан обвинуваченого.

Одначе судовий психіатр др. Метерс, який екзамінував Нелсона п'ять разів, зізнав на суді, що обвинувачений може відіржнити добро від зла, а на підставі закону це є вистарчаючим, щоб признати його винним за поповнені ним вчинки.

Кілька-денний процес проти напів-божевіального убивці використала місцева буржуазна преса, яка, під великими нагодками, заповнила цілі сторони про судову розправу, подаючи її до найменших подробиць, та містила навіть фотографії, рисунки а навіть мапи в звязку з огидною аферкою.

МУСТАФА КЕМАЛЬ ПАША ЗНОВ ВИБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ.

АНГОРА, Туреччина, 1. листопада. — Мустафу Кемала Пашу, одного з найвизначніших діячів у новочасній Туреччині й дотеперішнього президента, вибрано одноголосно вдруге президентом Туреччини.

Национальне зібрання або турецький парламент, що складається з 325 послів, с'їмх однопартійників Мустафи Кемала, проголосило його вдруге президентом, виходячи з той точки погляду, що в Туреччині нема від нього спосібнішого чоловіка на цей уряд.

Мустафа Кемаль звернувся на себе увагу своїх земляків ще в 1916 р., коли був командантом турецьких військ у боротьбі з азіянтами.

В 1923 р. национальне зібрання, проголосивши Туреччину республікою, вибрало його першим президентом новоутвореної республіки.

Реформи Мустафи Кемала

дотикали не лише індустріального й агрикультурного законодавства, але він розвів також сильну пропаганду за тим, щоб привезити Турків носити європейську ношу, залишити давні фези, а шодя жінок, то він довів до того, що вони перестали заслонювати свої лия на вулиці. Він є також прихильником атлетики й танців.

ТУРЕЧЧИНА МАЄ 14 МІЛІОНІВ НАСЕЛЕННЯ.

КОНСТАНТИНОПЛЬ, 4. листопада. — Недавно переведений перепис населення, що відбувся по цілій Туреччині, виказав, що в країні є около 14 мільонів осіб. Константинополь є найбільшим містом і має 850,000 населення, з чого більшість становлять жінки. Ангора, теперішня столиця Туреччини, має 75,000 населення, а чого 49,500 становлять чоловіки а 25,500 жінок.

НОВІ ПРАВИЛА В ПАРЛЯМЕНТІ.

ОТТАВА, 3. листопада. — Підчас надходячої сесії канадська палата послів буде функціонувати на підставі нових парламентарних правил. Найголовнішим з них буде обмеження промов послів до 40 минут.

Це обмеження не буде одначе відноситися до прем'єра міністра ані провідника опозиції. Йому не будуть також підлягати: міністер кабінету, що робить внесок в імени уряду, посол, що ставить внесок з висловом недовіря для уряду, і міністер, що відповідає на такий внесок.

Ціло-нічні засідання підуть також в забуття. На підставі нових правил, парламент мусть бути відорчений не пізніше як в 11-й годині ночі. В середу засідання має скінчитися в 6-й годині вечером.

ЗАЛІЗНИЧІ КАТАСТРОФИ НА СХОДІ КАНАДИ.

БУДСТАК, Н. Б., 5. листопада. — Пять миль на північ від Будстаку сипарський тигаровий потяг перейшов через застави понад потоком Довні, наслідком чого три робітники — машиніст, паляч і брейжмен — втратили життя.

КВЕБЕК, 4. листопада. — Дві милі на схід від Кінгсей зійшов з шин сіварський тигаровий потяг, наслідком чого п'ятероїх трейнменів, включючи машиніста, були вбиті на місці. Катастрофу спричинило підмиття малого моста.

Укр. Роб. Вісти за \$2.00 цілий рік! ВСІ НОВІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ, ЩО СКЛАДАЮТЬ \$2.00 ПЕРЕДПЛАТИ В МІСЯЦІ ЛИСТОПАДІ, БУДУТЬ ОДЕРЖУВАТИ "УКР. РОБ. ВІСТИ" ЧЕРЕЗ ЦІЛИЙ РІК. СТАРІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ, ЩО ВІДНОВЛЯЮТЬ ПЕРЕДПЛАТУ В МІСЯЦІ ЛИСТОПАДІ, ОДЕРЖУЮТЬ КНИЖОК НА ПОЛОВИНУ ТОЇ СУМИ, ЩО ВИСЛАЛИ НА ПЕРЕДПЛАТУ. КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00
Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого народу — виходить три рази на тиждень: у віторок, четвер і суботу.
Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Пritchard і Мекі регор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

СВЯТКУВАННЯ ДЕСЯТИХ РОКОВИН ЖОВТНЯ У ВІННІПЕГУ.

В неділю й понеділок, 6. й 7. листопада свідоме організоване робітництво та селянство цілого світа святкувало десяти роковини Жовтневої революції, десяти роковини існування радянської влади на шестій частині земної кулі — на тій частині світа, що колись знала була як велика російська імперія.

Вінніпегське робітництво святкувало цю славу річницю пролетарської перемоги не так величаво, як організоване робітництво великих індустріальних міст, голову Європи, однак під проводом комуністичної партії воно гідно відзначало це свято в неділю, 6. листопада, двома великими концертними програмами.

В неділю, 6. листопада, по полудні відбувся великий концерт мітинг в Стрід театрі у Вінніпегу. На ньому виступало чотирох промовців: трох від Комуністичної Партії Канади, а один від Ліги Комуністичної Молоді.

З залізною класовою логікою малювали промовці феодальний гнет в бувшій царській Росії, знайшій цілому світу, як “тюрма народів”, малювали упадок царату, горожанську війну, перемогу трудящих і відбудову господарства країни, була боротьба за владу, боротьба за закріплення влади й боротьба за відбудову цілого господарства країни. Промовці одні другого змінювали й один другого доповняли. Промовці й плакі привітали промовців трудящих Радянського Союзу переплітаючи своїми прекрасними піснями й музикою Дівоча Мандолінова Оркестра Укр. Роб. Дому, яка червоним живим вночіком удєкорувала сцену.

Важною подією на цю концертну програму було проголошення, що Комуністична Партія Канади бере участь в сьогоднішніх місських виборах у Вінніпегу трома своїми кандидатами. А ними є: тов. М. Попович кандидат на адермена на два роки; тов. Л. Морис кандидат на адермена на один рік; тов. Дж. Кагана кандидат на шкільного тростя. Це проголошення присутні привітали бурливими оплесками.

Вечером того самого дня відбувся величавий концерт-мітинг в Укр. Роб. Домі. Присвячений він був також відзначенню 10-ох роковин існування радянської влади. І тут, як і в Стрід театрі взяли участь музичні й співацькі сили, виступали промовці, заклинаючи робітництво не лише своєю присутністю святкувати десяти роковини великої перемоги радянської влади, але гуртуватися довкола комуністичної партії для боротьби за перемогу Жовтня в цілому світі. З промова виступали всі три кандидати комуністичної партії в наближаючих вінніпегських місських виборах, яких присутні вітали бурливими оплесками.

Мішаний хор і Друга Група Мандолінової Оркестри прикрасили цей вечір виконанням гарних революційних пісень. В цей вечір українське робітництво Вінніпегу започаткувало також загальною колективною листопадовою кампанією допомоги українській робітничо-фармерській пресі в Канаді.

АМЕРИКАНСЬКА ДЕМОКРАТІЯ В КИШЕНЯХ МІЛІОНЕРІВ.

Американська демократія — ну хто-ж би шось злого про неї сказав? — демократизує фашистську Італію. Хіба-ж ми забули 14 заповідей Вилсона — правда, хоч не на горі Синаю і не від бога виблагани, але дуже голосні: про них стільки говорили й писали свого часу, що про таке Мойсеевим заповідям і не марюлося. Що Вилсонови заповіді пішли в забуття, то це жадно всіх заповідей на світі й американська демократія на цьому нічого не тратить. Вона, проголосуючи “самовизначення” всіх народів, розстрілює за аеропланів населення Нікарагви, озброює за свої гроші фашизм в Європі й дома, послає своїх фашистів в Європу для публічної демонстрації свого досягнення в цій області.

Часами, правда, деякі сенатори та конгресмени, що не зовсім на демократичні установах такі питання, як: Хто править Злученими Державами? Чому американський уряд санкціонує (поверджує) позички американських мільонерів чужинському державам? Цікаві запитання, а тим більше цікаво їх чути від людей, що самі сидять в законодавчих установах держави й не знають хто править державою.

Санкціонуючи позички американських мільонерів чужинським урядам, каже один з сенаторів, американський уряд бере на себе відповідальність, що ці позички будуть звернені. А це в свою чергу загрожує тяжкими наслідками зовнішній політиці Злучених Держав. Всім за цю заявою сенатора підносять голоси й інших дрібних буржуазів, ліберальних газетарів, представників тої дрібно американської буржуазії, що не так боїться, як завидує диктатурі великого фінансового капіталу.

А маніпуляції з закондорними позичками великого американського фінансового капіталу такі справді відбуваються дивовижно. Під патиском Моргану, уряд Злучених Держав знижує довги європейських держав американському уряду. Ось, наприклад, уряд знизив воєнний довг Італії Злученими Державами до того, що за кожний долар довгу Італія має звернути тільки 27 центів, включаючи суди й проценти. А одночасно Морган позичає Італії нові свої власні мільони долларів по 94 за 100 номінальних. (Позичає 94 дол., а Італія має звернути 100 дол.) І ту позичку уряд санкціонує. Значить, коштом зменшення урядових довгів Морган і інші мільонери мають нагоду дістати

у тих держав величезний процент на свої визначені капітали, ще й за запорукою уряду.

Уряд Злучених Держав дає фашистській Італії 73 центи на кожному одному долларі довгу. Але-ж бо це гроші не урядові, але державні, народні й вони мають прийти звідкись до державної каси. І вони придуть. Іх внесе до державної каси ціле насеєння ріжними податками. І коштом американського населення Муссоліні має змогу озброювати свою фашистську армію, і коштом того самого американського населення Морган і спілка має змогу взяти з Італії 6 процент за свою найновішу позичку для неї.

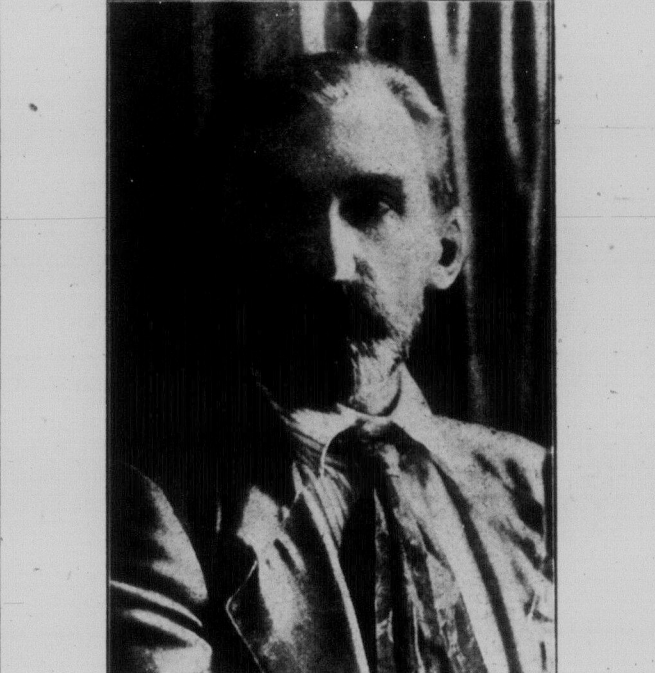
Дрібний буржуї обурюється проти цього, протестує навіть в сенаті, а Кулідж назичує на посла до Мексика одного мульти-мільонера; на Далекій Схід (в Японію) послає другого в звязі з китайськими залізничними комбінаціями; нафтового короля, Дітердінга, послає у Францію, щоб коли не владється сконкурувати радянської нафти, допомогти Чемберлейнові заставити французький уряд зрівнати зносини з радянською владою.

Це якраз є “американська демократія”, з якої виийшли і в якій розпустилися Вилсонові заповіді. Вона притаїлася разом з золотом в кишнях американських капіталістів і не чує глосусу, хоч крикливих, але податливих, а в крайньому разі безсильних, американських дрібних буржуїв та їх представників в сенаті чи конгресі.

НА ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ КАТАСТРОФИ НА ПІДКАРПАТТІ.

(Стаття Народнього Комісаря Освіти Радянської України тов. М. Скрипника.)

Радянські харківські і київські газети вмістили нинче наведену статтю-повідомлення Народнього Комісаря Освіти Радянської України тов. М. Скрипника про допомогу жертвам повені Підкарпаття. На Україні тепер ведеться широка кампанія допомоги населенню знищеного Підкарпаття, всім поформованим комітетами, газетами містить ряд відозв та поквітуння імен жертводавців. Нинче наведена стаття Народнього Комісаря Освіти найкраще свідчить, як трудяще населення Радянської України та члени її влади ставляться до своїх братів, які є під гнітом польської шклати та чехословацької буржуазії.

М. СКРИПНИК, Народній Комісар Освіти Радянської України.

З сумом читаю рядки часодисів з повідомленням про катастрофу на Підкарпатті. Новий тягар, нова біда спадає на рамена трудящого люду. Читачі газетні повідомлення, як повинні охопила Станіславівщину, Львівщину, Тернопільщину. Всю терен Сяну, Дністра, Прута, Черемоша, Стрия, Лимницю, всю терен Підкарпаття, ціле підгір'я охоплено катастрофою, і чорним коломом скривавиться перед тобою мала Східної Галичини.

Неначе відчуваючи переддеч нових днів, стогне земля куля і трусить свою поверхню в ріжних місцях. Жаливші події кримського землетрусу ще свіжо стоять перед нашими очима, але вчасна допомога союзного радянського уряду виправляє наслідки тої незвичайної катастрофи. Недавно перейшовши инший землетрус у Відні, і там найбільш він виявився по робітничих передмістях.

Але на підкарпатському підгір'ю стихійна катастрофа відбулася найтяжче. На південному узбережжі Криму потерпіли поодинокі громадяни й цілі групи, а на Підкарпатті стихійне лихо захопило цілі тисячі і сотки тисяч людей разом. На Підкарпатті лихо вдарило саме по найбідніших, по найбільш пригнічених, по найуязвленніших людських осередках. Ниде на терені цілої Європи нема такого кутка, де-б так було зосереджено бідноту, злидін людєв, залежених від кусинка хліба й заробітку, як уоно є по обох боках роскішних середньо-європейських Карпатських гір. Чето-словачьке українське Закарпаття й польське українське Підкарпаття — то є вузол злиднів і бідноти, пригнічення й поневолєння се-

ред тою картиною. Бідні за-хідньо-українські брати! Вся сила пролетарської солідарности нашої йде до вас і рветься до допомоги, щоб вжити всіх потрібних заходів, щоб теперже, негайно допомогти, зменшити жахливі наслідки стихійного лиха, і разом чуєш, як під політиканську гру ворожих трудящому люду сил починається парламентський танок навколо злиднів трудящого брата. Урядові статті, дрібно-буржуазні комітети допомагають, що розраховують на мізерні тисячі золотих, заяви про допомогу — “коляй селяне й робітники стануть слухними”... А тут запалюємося від бажання допомогти та від образи буржуазних змагань використати людське лихо.

Товариші робітники й селяне нашої Радянської України! У нас нема вищих почувань, инших бажань і домагань, крім

прагнення допомогти нашим потерпілим братам. Розгорнімо ширше нашу братерську акцію збірок для потерпілих від стихійної повені західньо-українських Підгір'я. Додаймо нашим збіткам більше коштів до тих 50 тисяч карбованців, що їх радянський уряд України одірав від будівництва нашої країни для допомоги нашим прикарпатським братам.

Туди, в один з головніших вузлів соціально-політичних стосунків цілої середньої Європи, де вирішуватиметься майбутня доля класових взаємин прийдешньої боротьби, — туди пошлімо наші копійки й карбованці.

Братерське співчуття трудящим братам Західньої України. Ширій пролетарській закляк до солідарности, до братерської допомоги з боку всіх трудящих Радянської України.

М. Скрипник.

НА ГРАФСЬКИХ МАЄТКАХ.

Картини з селянського життя Радянської України.

На Волині, недалеко міста Старокоостантинова, є невеличке село Антонієві. Село як і всі села.

Але, коли ви минете село, зараз за ним, поруч хаток роскішніе займаємо й палац. Палац на диво! Чудова архітектура, тонкий стиль, вміле розташування будинків — от обливиєтє палацу.

Це все майоратні маєтки графа Потоцького. І чого було не жити графові, чого було не закликати до себе на гостювання “великих князів” і чого було не держати кілька сот гончих псів, з-за ради розваг в лісах-заповідниках “іх сіятељства”?

Ви підіть подивіться на маєтки графа Потоцького, цього, колись, хлібного короля — тепер! Згоріло головне кубло графа — покої і частина помешкань, що біля нього. А решта загнилася. Величезні старі статуї у пригоді полкові червоної кінноти... В инших помешканнях розташувались у-

станови райвиконкому, а решту забрав Антонієвський Державний Заповідник імені Домбая.

Така доля спіткала після років революції графські палаці та маєтки. Лише теж змінилось, частину зняли селянські садиби, частину поле, а решту радянське господарство. Вийдете тепер на поле і перед вами, як биндючки, простяглися смужки селянських шів—геть, як об'єктяне...

Це, так би мовити, вступ до поліпшення побуту селянства. До кожної селянської хатки проводять електрику. Якось чудно виглядають високі ступіньки стовпів поміж низеньких хаток. І ці поліпшення підносять селянське господарство. Село поняла міцна організація кооперативів, громадських організацій. На майданчику, біля палаців простежєсь, але гарне погруддя-пам'ятник В. І. Ленінові каже за те, що селяне шанують тих, хто вів їх до нових обрив в їх житті.

Рудін.

БУЛИ ПАНИ -- БУЛИ РАБИ.

Вітри осінні, північні, мрячку на крилах принесли, чорну рільню напоїли, смуток навіяли.

А за вітрами грім від півночі вдарив — революція — загудо ступами, лісами й байраками.

Із фронту “непереможні”, повернулись худі, зі, вошами заїдені. Про волю про землю говорили, розбували село, і тільки куркуляки з пошани сивашепотїла, молебніи правили.

Одній ночі край села на узліссі велетені казковий, панський палац кровю запіло, нево позолотило верхів'я дерев над лісом, червоною заграва на обрїї замостїла — то палац панський палац. У полудні згоріло ярмо, що муляло шню селянську.

І знов загуркотили гармати, задкотили кулемети. Повернулись пані з Німцями, загуняли німеччяї нагаї на спинах мужичих і панський багнет глибоко вгравув в тіло “більшовика”. Контрибуція: воли, корови та вініч й хліб — у вагозах з білими літерами “Дойт-шлянд” іхала до Німеччини. Порожніми стодолі й комори, порожніми хати селянські. А долуга лизало соломанї дахи селянських хат.

Тоді в лісах та байраках — родились повстанці. Відбивали контрибуцію, внищили кайзерів загони — не одна могола виросла тоді.

І Німці втікли. Почали селяне землю ділити. І перелякані заворушувались куркуляки. Отамани й отаманчики, щоб земля не віддавати, адриали шкїру з бідноти, катували, убили, мучили. Закрутилось село у вирї змін: золотопоникники, чорноцїпникники, жовтооблачникники, зелені й чорні перейшли селом. Баби та онки кляли більшовиків, дітей нимя ля-

ної лютой зми не тільки худоби чи реманенту, а й сил було, обмал. Леде зібрали хліб. Заговали старі рапи, латали плуги, культиватори, трїер та молотарку придбала комуна. Замісць “Потребительского общества”, на чолї якого стояв куркуль Сімшаг, організували неможлики Кооперативно-спокійчє товариство, а в комуні комсомольці росли: Ленків сини за старшого. Де-б не сїяв, — його вродить. У клубі, сїлярдї неможлики правде, почали не спити — батьки, каже, почали, ми закінчємо.

Де колись стояв панський палац — там новенька, мов з під землі, агрошкола виросла. Колись пан тут справляв бенкети, а тепер чути смїх балдрюї, юнацький. То сипи селянські по новому вчаться землю обробляти.

— Прадїди рабом, дїди плугом, а ми трактором. — кажує хлопцї.

Трактор вже гуляє панським нивами, а вони широкї зеленїють, просторїщем своїм око приобляюють.

Нове життя їде над селами.

Вч. Славо.

УКР. АКАДЕМІЯ НАУК НА ДЕСЯТИ РОКОВИНИ ЖОВТНЯ.

(Розмова з неодмінним секретарем У.А.Н. академіком А. Крижєвським.)

Єдина влада на Україні, що зробила все можливе для Української Академії Наук, — це Радянська влада, — сказав у розмові з співробітником “Пролетарської Прадї” академік А. Крижєвський, а приводу участі Української Академії Наук у святкуванні десятиріччя Жовтня.

Своє діленє існування літопис У.А.Н. може вести тільки з часу запровадження її зміцнення Радянської влади на Україні. Можна без перебільшення сказати, що одним з найвідмінніших фундаментів нашої Академії є тов. Затонський, що багато віддав енергї та любови діло для справ, створення її.

Академія є справжній дитина Жовтня. З Жовтневою революцією Академія заявила своє існування.

Академія візьме найгарячішу участь у святкуванні десятиріччя Великої Революції. На це свято вона одерже цїнний подарунок — новий будинок, де міститиметься другий відділ У.А.Н. Тут також працюватиме текстільна лабораторія вишлого вченого, що має еврейське імя, академік В. Шапошніков. Тепер, у звязку з проектом будови в Києві текстільної фабрики, ця лабораторія набуває вишкого значіння. Завдання 2-го відділу є облік та дослідження виробничих сил нашої країни. Це завдання надзвичайно актуальне.

На нашу долю випало щастя взяти участь у будівництві С.Р.С.Р. Ми свідомі тої величезної ролї, що її тепер покладено на нас.

Теперінший лад цілком сприяє розвитку науки. Ми й надалі працюватимемо, не покладаючи рук, на користь радянської держави.

Дні святкування Жовтневої Революції повинні перетворитися на дні свята української культури, що ині розвивається за підтримки підтримки нашого уряду.

Ми віримо, — сказав наприкінці акад. А. Крижєвський, — що на нове десятиріччя Жовтня Академія зумїє дати нові досягнення вільної творчости всіх її наукових сил за гаслом — наука для трудящих мас!

ВИСТАВА “УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ”.

У вересні відбулася у Варшаві вистава української та білоруської преси, уладжена емігрантами петлоруського габору, при піддержці польських офіційних установ. Вистава уладжена прихистком мала дуже малий інформаційний характер, за те більшу політичний закраску, чого доказом прихильні голоси бельведерських органів.

В жовтні 1917 року започатковано нову епоху світової історії.

